

CE AU ÎN COMUN GUVERNANȚA CORPORATIVĂ ȘI RAPORTAREA NEFINANCIARĂ?

Simona-Carmen Fătu *

Administrator Independent, București, România.

Rezumat

Articolul trece în revistă câteva dintre răspunerile cele mai importante ale conducătorilor companiilor, pornind de la cele prevăzute de legea societăților, continuând cu cele legate de raportarea financiară și, mai nou, cea non-financiară, zăbovind asupra deosebirilor, asemănărilor dar și interdependențelor dintre cele două tipuri de raportări și concluzionând cu modalitatea în care este realizată evaluarea guvernantei corporative/ a actului de conducere prin prisma raportării financiare respectiv a raportării nefinanciare. Finalul articolului aduce din nou, în prim plan, elementul definitoriu al guvernantei corporative, respectiv modul în care sunt luate deciziile în societate, subliniind faptul că evaluarea acestui aspect reprezintă un indicator ce poate fi inclus în cadrul raportării nefinanciare.

Cuvinte-cheie: guvernanta corporativă, decizie, administrator, director, conducere, societate, companie, raportare financiară, raportare nefinanciară, răspundere, obligație, evaluare, decident

Reflecții legate de actul de conducere și răspundere

Guvernanta corporativă este o noțiune destul de frecvent folosită în zilele noastre căci peste tot se face vorbire despre comitetele consiliului, despre remunerațiile conducătorilor societăților, despre etică și despre conflictele de interese, și despre multe alte concepte care fac ca lucrurile să pară complicate, cu atât mai mult cu cât se confundă, adesea, prevederile legale cu codurile de bune practici. Pentru a rămâne, însă în zona pragmatică, aș spune că guvernanta reprezintă actul de a conduce, iar instrumentul utilizat în acest proces, îl reprezintă “decizia/hotărârea”, de aici și denumirea documentelor emise de acționari sau consiliu. Prin urmare, actul de conducere presupune luarea de decizii și asumarea răspunderilor ce rezultă de aici. Decizia, este un proces foarte personal care ține nu doar de cunoștințe ci și de experiență și emoții. Simon Sinek spunea în cartea “Start with why”, că “dansul dintre intuiție și rațiune acoperă în mare măsură modul în care ne conducem afacerile și chiar ne trăim viața”. Este important să înțelegem modul în care sunt luate deciziile pentru că, în afaceri, efectele deciziilor pe care le luăm astăzi se vad mult mai târziu. Spre exemplu, în cazul încheierii unui contract de furnizare de produse, pe o

* Autor de contact, **Simona Fătu** – simonafatu@gmail.com

durată de 1 an, prețul este agreat pe toată perioada contractului la un nivel fix, negociat în baza condițiilor din piață de la momentul încheierii dar și în baza estimărilor fiecărei părți contractante cu privire la evoluția prețurilor pentru o perioadă de 1 an, în timp ce multe dintre cheltuielile de fabricație se modifică în decursul aceluși an. Decizia cu privire la termenii contractuali pe care îi agreem azi se bazează atât pe elemente certe – precum prețul pieței de azi, dar și pe o serie de estimări cu privire la evoluția costurilor/prețului de desfacere viitor dar mai ales pe elemente de natură subiectivă cum ar fi: câștigarea unui anumit client, a unei anumite cote de piață, etc.

Modul în care evaluăm toate elementele de mai sus, la momentul încheierii contractului, face diferența între un contract care poate aduce societății foarte mult profit sau poate aduce pierdere. De aici și conceptul de „administrator prudent și diligent” introdus de legea societăților în definirea răspunderii personale a administratorilor. Tot legea spune că administratorul este considerat a acționa ca și administrator prudent și diligent dacă „la momentul luării unei decizii, este îndreptățit, în mod rezonabil, să considere că acționează în interesul societății și pe baza unor informații adecvate”. Inregistrarea, în cadrul sedințelor de consiliu a societăților care sunt conduse de un organ colectiv decizional (mai mulți administratori/directori), unor dezbateri reale în legătură cu considerentele care stau la baza deciziei astfel cum au fost prezentate de directorii executivi – considerentele care stau la baza deciziei de încheiere a contractului din exemplul de mai sus - precum și solicitarea de informații/analize suplimentare, toate acestea reprezintă acte de diligență și prudență pe care administratorii trebuie să le realizeze și să probeze cu privire la efectuarea lor.

Raportarea financiară și nefinanciară - o altă răspundere a administratorilor/directorilor societății

O altă răspundere pe care administratorii o au se referă la întocmirea cu acuratețe și depunerea la termen a raportărilor financiare și, mai nou, a raportărilor nefinanciare. Dacă raportarea financiară este o noțiune binecunoscută tuturor, raportarea nefinanciară este un concept relativ nou introdus în practica și legislația din România.

Obligația de raportare nefinanciară își are izvorul în directivele europene, ca de altfel mai toate reglementările care aduc schimbări fundamentale în modul de gândire și funcționare al piețelor și al societăților. Obligația de raportare nefinanciară începe chiar din acest an, odată cu raportările aferente sfârșitului de an 2017 și se aplică societăților listate, societăților deținute integral sau majoritar de stat și altor „entități de interes public” care înregistrează, în anul la care se face raportarea, un număr mediu de angajați mai mare de 500. Informațiile ce trebuie incluse în declarația nefinanciară sau în raportarea nefinanciară includ, așa cum anunță și titulatura, toate aspectele care **(i) nu sunt financiare** și care **(ii) sunt relevante** fiecărei societăți în parte precum: *aspecte legate de mediu* (consumul de energie, apă, emisii, deșeuri, biodiversitate, managementul resurselor, mediu), impactul pe care îl au politicile/ acțiunile societății asupra *aspectelor sociale/legate de comunitate*, impactul pe care îl au politicile/ acțiunile societății asupra *aspectelor legate de personal* (beneficii, drepturile angajaților, formare profesională, diversitate), descrierea succintă a *modelului de afaceri*, politica de produs/serviciu (marketing responsabil, comunicare și informare corectă despre produs/serviciu), politica de atragere/fidelizare clienți, politica de selecție a furnizorilor (tipurile de materiale folosite în procesul de fabricație, elemente legate de etică în relația client-furnizor), sănătatea, siguranța și securitatea la locul de

muncă, politicile de combatere a corupției și a dării de mită, politica de delegare a deciziei și responsabilității în interiorul companiei, etc.

Sunt câteva aspecte care merită evidențiate în ceea ce privește deosebirile dintre indicatorii financiari și cei nefinanciari. În primul rând, putem constata că în timp ce formatul raportării indicatorilor financiari incluși în situațiile financiare este unul predefinit, raportarea indicatorilor nefinanciari nu prezintă un formular standard fiind necesară identificarea acelor indicatori relevanți pentru modelul de afaceri pe care societatea îl are. În al doilea rând, în construcția bugetului de venituri și cheltuieli și mai apoi în execuția acestuia, societatea „internalizează” influențele mediului extern (indicatorii macroeconomici, evoluțiile prețurilor piețelor de desfacere și a prețurilor materiilor prime, materialelor și serviciilor utilizate în procesul de fabricație) în timp ce în cazul raportării indicatorilor nefinanciari societatea „externalizează” influențe, indicatorii analizând, în fapt, influențele pe care activitatea societății le are asupra mediului înconjurător și comunitate. Există, de asemenea, influențe reciproce între indicatorii nefinanciari și cei financiari precum: o politică transparentă și etică de produs și de marketing (subiect al indicatorilor nefinanciari) poate conduce la creșterea cifrei de afaceri (indicator financiar) după cum neglijarea acțiunilor societății asupra mediului, mai nou preluarea responsabilității de valorificare și reciclare a deșeurilor introduse în circuitul economic (indicator nefinanciar) influențează semnificativ nivelul cheltuielilor cu prestări servicii (indicator financiar). Între cele două tipuri de raportări, există și o serie de diferențe procedurale pe care le redau, sintetic, în tabelul de mai jos (Tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1 Seria de diferențe procedurale

Raportare	Responsabil	Actiune	Livrabil	Cui se adreseaza	Actiune
Raportarea financiara	Administratorii	propun	BVC ↓ Situatii financiare ↓ Indicatori Financiar	Actionari (AGA)	- aproba/respinge
			repartizare profit/acoperire pierderi descarcarea de gestiune a administratorilor		- aproba/respinge
			Raportul auditorului independent		- aproba/respinge
	Auditorul financiar/statutar	certifica			
Raportarea nefinanciara	Administratorii	declara	Declaratie nefinanciara	Actionari (AGA)	- investesc/ dezinvestesc
		raporteaza	Raport nefinanciar ↓ Indicatori Nefinanciar (inclusiv evaluare guvernanta)	Angajati	- retentie/ plecari
	Auditorul financiar/statutar	verifica	daca s-a furnizat declaratia nefinanciara sau raportul separat si include informatia in Raportul auditorului independent	Cienti	vanzarile
				Furnizori	continuitatea afacerii
			Comunitate	continuitatea afacerii	

Dincolo de elementele procedurale astfel cum rezultă din analiza de mai sus, putem trage câteva concluzii în legătură cu raportările și guvernanta, nu doar prin prisma răspunderii personale a administratorilor ci și prin prisma evaluării actului de conducere.

Astfel, se constată că, dacă în cazul raportărilor financiare evaluarea actului de conducere se face doar de către acționari, în cazul raportării nefinanciare evaluarea este făcută și de alte părți interesate precum angajați, clienți, comunitate, etc. Dacă în cazul raportărilor financiare evaluarea actului de conducere se face prin intermediul rezultatelor obținute și, în plus, acționarii pot atrage răspunderea administratorilor față de modul în care au „gospodărit” resursele puse la dispoziție de către aceștia, în cazul raportărilor nefinanciare evaluarea actului de conducere se face de către toate părțile interesate pe baza unor criterii care iau în considerare fluxurile și metodele utilizate de management în procesul de luare a deciziei pentru a îi asigura pe aceștia că deciziile luate parcurg o serie de procese de analiză menite „să conducă la obținerea celor mai bune rezultate care pot fi în controlul decidenților”.

Privită din această perspectivă raportarea nefinanciară poate fi utilizată de către conducători, ca instrument eficient de marketing dar și ca mecanism de validare/actualizare permanentă a metodelor de control intern.

Concluzie

Potrivit aspectelor prezentate în articol putem concluziona faptul că evaluarea actului de conducere privită prin prisma raportării financiare are la bază criterii legate de îndeplinirea/neîndeplinirea unor obiective pe termen scurt, în general legate de indicatorii financiari dar și de modul în care au fost utilizate resursele societății, de integritatea și reflectarea la justa valoare a elementelor patrimoniale ale acesteia. O posibilă consecință a modului în care sunt evaluate cele de mai sus o reprezintă decizia acționarilor privind descărcarea/nedescărcarea de gestiune a administratorilor/directorilor societății.

Pe de altă parte, raportarea nefinanciară, deși aparent mai puțin încărcată de răspundere, realizează o radiografie mult mai profundă a modelului de afaceri al companiei, indicând într-o mai bună măsură potențialul de dezvoltare, pe termen lung, al acesteia.

Bibliografie

- [1] Simon Sinek, (2009), Start with why, Penguin Editure
- [2] Legea societăților nr. 31/1990 cu modificările și completările ulterioare
- [3] OMFP nr. 1938/2016 pentru modificarea OMFP nr. 1802/2014 privind Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate